

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף קי"א ע"א

שכיר שעות, מהו זמן גבייתו

מתי זמן גבייתו?	
כל הלילה	נשכר לכל היום
כל היום	נשכר לכל לילה
כל היום	נשכר עד אמצע היום ¹
משנתינו ² : כל הלילה וכל היום ³ ר"י דברייתא ⁴ : כל הלילה	נשכר עד אמצע הלילה ⁵

בבא מציעא דף קי"א ע"א

מהו עושק ומהו גזל?

גזל ⁶	עושק	
יש לך בידי ואיני נותן לך	לך ושוב לך ושוב	רב חסדא
יש לך בידי ואיני נותן לך ⁷	נתתיו לך	רב ששת
נתתיו לך	לא שכרתיך מעולם	אביי
נתתיו לך או לא שכרתיך מעולם ⁸	נתתיו לך או לא שכרתיך מעולם ²	רבא

¹ בין שכיר שעות, ובין שכיר שבוע שיצא באמצע היום.

² וכן הוא סברת ר"ש דברייתא ושמואל.

³ טעם המשנה, ד"לא תלין" משמע לינת כל הלילה (תד"ה יצא, דף קי.): א"י, דהיום הולך אחר

הלילה, כל שלא שכרו מאתמול (רש"י קיא. ד"ה ושמואל).

⁴ וכן הוא סברת רב.

⁵ בין שכיר שעות, ובין שכיר שבוע שיצא באמצע היום.

⁶ לשון "גזל" דקרא משמע שאנסו בידו ממש טפי מעושק (רש"י ד"ה גזל).

⁷ והסיקה הגמ' שכך אמר לו קודם שהגיעו לב"ד, אולם בב"ד כיחש לו וכפרו. ולמד רב ששת כן מייתור הב' שכתוב או בגזל, ור"ל שכבר גזל אותו ע"י שאמר לו יש לך בידי ואיני נותן לך, ואח"כ כיחש לו וכפר לו. אולם גבי עושק שאין יתור של ב', מוכח שע"י הכחשה וכפירה עשקו שאמר לו נתתיו לך.

⁸ כן נראה כוונת רבא, שהרי לא העמיד אביי גזל דוקא בנתתיו לך אלא כדי לחלק בינו לעושק, ולכן לרבא דס"ל היינו עושק היינו גזל שניהם ודאי איתנהו בין בנתתיו לך ובין בלא שכרתיך מעולם, כך נ"ל (מ.ק.).

הוכן ע"י כולל עיון הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

בבא מציעא דף קי"א סע"א וע"ב

העושק שכר בהמה וכלים וגר תושב, במה עובר?

לא תעשק את רעך, לא תגזל, לא תלין ⁹ (ויקרא י"ט י"ג)	לא תעשק שכיר עני ואביון (דברים כ"ד י"ד)	ביומו תתן שכרו, ולא תבוא עליו השמש (דברים כ"ד ט"ו)	
בהמה וכלים ¹² גר תושב ¹¹	בהמה וכלים ¹⁰ גר תושב ¹¹	בהמה וכלים ¹⁰ גר תושב ¹¹	משנתינו (ותנא דבי ר' ישמעאל)
בהמה וכלים ¹³ גר תושב	בהמה וכלים ¹⁰ גר תושב ¹¹	בהמה וכלים ¹⁰ גר תושב ¹¹	ת"ק דברייתא
	בהמה וכלים ¹⁰	¹⁴ גר תושב ¹¹	ר' יוסי בר' יהודה

שם

מה לומד כל אחד מהתנאים מהפסוקים דלהלן

משנתינו ור' ישמעאל	ת"ק דברייתא	ר' יוסי בר' יהודה	
להקדים עני לעשיר ¹⁵	להקדים עני לעשיר	למעט בהמה וכלים	ולא תבוא עליו השמש כי עני הוא (דברים כ"ד ט"ו)
להקדים עני לאביון ¹⁵	להקדים עני לאביון	להקדים עני לעשיר	לא תעשוק שכיר עני ואביון (דברים כ"ד י"ד)
לרבות בהמה וכלים	לרבות שכיר שעות ¹⁶	לרבות שכיר שעות	לא תלין פעולת שכיר אתך (ויקרא י"ט י"ג)
למעט גר תושב	להתיר גזל או עושק עכו"ם	להתיר גזל או עושק עכו"ם ¹⁷	לא תעשוק את רעך (ויקרא י"ט י"ג)

⁹ דין שלש לאווין אלו שוה, אף שלא נזכר בגמ' להדיא אלא לאו דלא תלין (רש"י ד"ה ויש בהם, ד"ה ואין בו).

¹⁰ וילפינן לה מ"בארצך" - כל שבארצך.

¹¹ כדילפינן מ"בשעריך".

¹² ואף שתנא דמתנאי לא יליף שכיר שכיר, מ"מ על בהמה וכלים חייב כדילפינן מ"אתך" (ולתד"ה וריב"י, דרשינן לה מלשון לא תלין "פעולתו" אתך).

¹³ ת"ק דברייתא דריש גז"ש להקיש הנך קראי דויקרא להנך קראי דדברים.

¹⁴ ריב"י ס"ל דאינו עובר באלו בבהמה וכלים, דכתיב כי עני הוא, דהיינו מי שבא לידי עניות ולא בהמה וכלים. (ושאר תנאי מיבעי ל"י כי עני הוא להקדים עני לעשיר.)

¹⁵ בגמ' לא מבואר, אולם כיון שבשכר בהמה וכלים ס"ל למשנתינו כת"ק דברייתא א"כ דרשתם בהאי קרא ע"כ היא כמוהו.

¹⁶ בגמ' מבואר דריבוי זה הוא לר' יוסי בר' יהודה, מ"מ כיון שת"ק דברייתא ס"ל לדרשת שכיר שכיר (ולא כמשנתינו), א"כ לא צריך לריבוי בהמה וכלים וע"כ דורשו כריב"י.

¹⁷ כ"ה בגמ' אליבא דת"ק דברייתא, ומ"מ גם ריב"י ע"כ דורש כן מדלא הוצרך רעך למעט גר תושב כיון שלא דרש "אתך" כמשנתינו.